

/Nuri bey iyi bir adamdır. Kendisini tanırım. Uzun zamandır./

Gün içinde $\frac{\text{Yalnız Saat}}{24}$ oranı ne kadar az olursa, kafamda çalkalanan cümleler o kadar fazla oluyor. Bir noktadan sonra insanlara dönüp *susun, sizi dinlemem için biraz yazmam gerek* demeye başlayabilirim.

Brain Pickings'de Bukowski'nin yazı süreciyle ilgili bir yazısını <http://www.brainpickings.org/index.php/2013/09/04/charles-bukowski-on-writing/>>__ okudum.

Yazmak güzel bir kadınla yatağa girmek gibi ve sonrasında kadın kalkıyor, cüzdanına gidiyor ve elime bir avuç para tutuşturuyor.

Yazdıklarımın dolaylı bana böyle bir hürmet gösterilmedi. Ben de istemedim sanırım. Her memurun aklına arada bir üşüşen *bir kafe açsam da kurtulsam şu işten* fikri gibi, aklıma *kitapçım olsa ve kendi kitaplarımı da satsam* diye bişiler geliyor ama onun da olacağı var mı bilmem. Bazen yazıları toparlayıp, başına bir de kapak resmi eklemek istiyorum ama onu bile beceremediğime göre, bunlardan kitap çıkarmam zor.

Belki yardım almam lazım.

Yazı konusundaki düşüncelerim benzer. Yalnız *o kadın* çıkarıp para verdiğinde, reddetmeyi tercih ederim. O zamanlar *yayıncı* denen kurumların vazgeçilmez bir fonksiyonu vardı. Onlar olmasa kimsenin Bukowski'nin yazdıklarını okuma imkanı yoktu. Artık var.

Hani derler ya, *üzerinde çalıştığım* birkaç kitap var. Çalışmıyorum aslında, lafın gelişi, yatıyor hepsi. **Affaniye** var, *ahlak üzerine mektuplar* olacak, **Ferzaniye** var, *bilgi üzerine mektuplar* olacak ama muhtemelen adını değiştireceğim. (**Berây-ı Verâ** gibi olur herhalde, doğmamış çocuğa kitap yazıyoruz.) **Yol** var, daha iyi bir isim bulamadım, siyasi manifesto. Bir de roman var ama onun akıbeti ne olur bilemiyorum. Acaba eski şiirleri toptasam okuyan olur mu?

Buraya hiç koymadığım, 2005'ten 2009'a kadar yazılmış buradaki kadar yazı var. Arada onlara dönüp ayıklamak da istiyorum ama ah.

/Zamanım yok/ yalanını sevmem. O yalan yerine doğrusunu söyleyeyim: Benim böyle planlı programlı bir yazı hayatım yok. Yazmak söz konusu olduğunda tam bir Don Juan'ım. /Bir kitap olsun, evin olsun, sabah akşam onunla uğraş, altı ay sonunda bitsin, onunla gurur duy, sabah akşam reklamını yap, güzel kızlara imzalayıp dağıt/ kafası yok. Ne yazarsam bahtıma. Yarın aklıma ne gelecek de yazacağım, bir fikrim yok ve böyle yazıların hangi kitaba gireceğini bilmiyorum.

İnsanlara yazmalarını fazla telkin ettiğime kanaat ettim.

Demiş ki amca:

Yazmak kesinlikle iş değildir... İnsanlar bana ne kadar zor yazdıklarını söylediklerinde anlamıyorum çünkü bir tepeden aşağı yuvarlanmak gibi geliyor. Özgürleştirici. Zevkli. Bir armağan ve yaptığınla para da kazanıyorsun.

Mektuplaştığım bazı arkadaşlara neredeyse diz çöküp *ne olursun yaz* demediğim kalıyor. Buradan anlıyoruz ki herkes bu kadar kolay *yuvarlanmıyor*. O halde zorlamaya gerek yok.

Yazma faaliyetinin ürettiği *şeyden* insan çok zaman memnun kalmaz, ben de kendi yazdıklarım karşı güzel duygular beslemiyorum. Bununla beraber yazmanın maksadı da son ürün değildir zaten. *Lüt-fen yaaaz* dediğim birine, muhtemelen yazılarını hep muhteşem bulduğum için değil, yazı faaliyetinin berraklaştırıcılığı için söylemişimdir. Onun için *yazdıklarım iyi değil* denmesini anlamam.

Yine de, çoğu insan hayatta çoğu şeye *son ürün* açısından yaklaşıyor. Yazıya da böyle yaklaşımlarını anlayışla karşılamak gerek.

4 Cümle <<http://4cumle.org>>__ diye de bir blogum var. Oradaki yazıları da 444'e ulaştınca kitaplaştırabilirim.

Bir kafede masaların üstünde bu kitabın olduğunu hayal ediyorum. Öyle bir kitap çünkü, kafede okunacak cinsten kısa yazılar.

Bugün kitaplardan gidiyoruz ama aslında kitaplarını hemen hiç okumadığım ancak konuşmalarında anlattıklarıyla çoğu kitaptan fazla *düşündüren* Watts gibi bir adamı örnek almak da mümkün. Türkçe'ye de çevrilmiş kitapları mevcut ama konuşmalarındaki tat onlarda yok.

Belki bu *kitap* mevzuunu artık rafa kaldırıp, ne yazacaksam buraya yazmayı tercih etmeliyim. Sonra güvendiğim birine toplatır, imla ve ifade hatalarını düzelttiririm. Yarım kitaplardansa, tam yazılar olsun.

/Kitap yazdım/ diyecek kadar havalı değil ama ne yapalım?

/Hayatın son ürünü nedir?/

Herhalde ölümden başka bir ürünü yok. İnsanın bir yerlere ulaşmaya çalışarak, yolculuğu unutmaması bu sebeple çok tuhaf. *Koşa koşa gittiğin yer ölüm, dur bari biraz soluklan.*

Bugün Watts ve Kahneman'ın *Thinking Fast and Slow* (Hızlı ve Yavaş Düşünmek)'inden iki bölüm dinledim.

Watts'tan aklımda kalan:

İnsanlar ölümsüz olsaydı, *bebek şuuru* yok olurdu. Kelimeler ve kavramlar *özün* yerine geçer, gerçek hiçbir zaman bulunamazdı. Ölüm *bebek şuuru*, yani dünyaya kelimelerden, kavramlardan, kalıplardan bağımsız bakabilen şuur yeniden ve yeniden başlayabilsin diye var.

Kuvvetli bir düşünce. Doğru dinlerinin sorduğu sorulara cevap vermek, Ateizm'e cevap vermekten zor. Ateizm bunların yanında çocuk oyuncağı gibi kalıyor. Zaten Batı'dan arak bir Ateizm'in memleketimizde pek bir karşılığı yok, biz *kişileşmiş* bir tanrıya inanmıyoruz, onun için tanrıya dair pek çok itiraz İslam'da geçerliliğini kaybediyor. Zaman zaman Hristiyan bir toplumda doğsaydım, muhtemelen azılı bir Ateist olacağım aklıma gelir.

Tanrı'nın 2000 sene önce insan olarak yeryüzünde görüldüğüne, sonra *insanlığın suçları için* çarmıha gerildiğine, üç gün sonra mezarından kalkıp göğe yükseldiğine inanıyor adam. İnsanlığın suçu da, zamanında cennetten kovulmasına sebep olmuş suç. Çoğu pazar günü ağzına verilen şarabın *tanrı'nın kanına*, ekmeğin de *tanrı'nın etine* dönüştüğüne de inanıyor. Bunları inkar etmenin tek görünen yolu Ateistlik olunca, ne yapsın?

Böyle bir iklimde gelişmiş Ateizm'in, memleketimizde pek kök salamıyor olması da herhalde bundan. Müslüman zaten böyle *mamül* tanrılara karşı ateisttir ve *gayb* konusunda *agnostik* sayılır. (Yani *kainat şunun içindir, bunun içindir* demez, sadece *insan kulluk içindir* der.) Ateistin şüphe uyandırabileceği en önemli konu *vahiy*, onu da nedense *falanca Sümer hikayesinde de tufan var* diyerek yapmaya çalışıyorlar. He, var, tufandaki geminin yarım futbol sahasından büyük ve yuvarlak olduğunu anlatan <<http://www.theatlantic.com/technology/archive/2014/01/noahs-ark-round/283335/>>__ bir taş tablet de ortaya çıktı hatta ama biz zaten bunları *tarihi gerçek* diye değil, *ibret alınacak* diye okuyoruz. Bunlara *eskilerin hikayeleri* diyenler, o vahiy sırasında da vardı, mevzuun bu olmadığına bir türlü gelemiyoruz.

Biri Temel fıkrası anlattığında *ama Temel gerçek değil* diyen adam ne kadar akıllıysa, Kitab-ı Hakim'deki kıssalara bakıp *ama bunlar tarihi değil* diyen de işte o kadar akıllı.

Tarihi veya değil, mevzu o değil canım, hala anlamadın mı?

Neyse, işte, Ateizm cevaplanması çok zor bir mevzu değil, velakin Doğu dinlerinin sorduğu sorular zor. Diyeceksiniz ki, *bunları tasavvufla cevaplarız*. Evet, velakin bu ikisi bazen o kadar benziyor ki, verdiğiniz cevap, *tasdik* manasına da gelebilir.

Hristiyanların tanrılarını kişileştirmelerinin aksine, Doğulular (ve Deistler ve sairleri de) Tanrılarındaki *iradeyi* inkar ediyorlar. İşin özü herhalde bu.

İnsan kainatta bir kendisi ve bir de tanrısı olmak üzere, sadece *iki kişi* olduğuna inanabilir. Kainatı *ben* ve *ben-olmayan* diye iki kısma ayırabiliriz.

/Ben/'in sınırları belli olmasa da, iradesinin, aklının, düşüncesinin bir sınırı olduğunu kabul eden insanın; bu sınırları ilmiyle ihata eden Allah'a iman etmesi kolaydır. Ancak *her şey Ben'den ibaret ve Ben de O'yum* demek, tüm sorumluluğunu Allah'a yüklemesi anlamına gelir. Bunu söyleyenin aynı zamanda susması ve o an kendinden başkası haline dönüşebilmesi gerekir.

/Rabbim güneşi doğudan doğuruyor, sen de batıdan doğur/ sorusuna muhatap olduğunda cevabın nedir?

Kahneman'ın kitabında ise istatistikteki Bayes kanunundan habersiz insanlar hakkında bir iki kelam edildi.

Daha sonra *hale etkisi* adını verdiği ve mesela insanın sevdiği insanda iyi özellikleri görmesine sebep olan psikolojik etkileri anlattı. Yakışıklı birinin daha akıllı görünmesi gibi.

Hayatın düşündüğümüzden çok daha fazla *şans* eseri olduğuna, ancak geriye dönüp hikaye anlatırken, *sebep sonuç* ilişkileri kesinmiş gibi konuştuğumuzu söyledi. Şirketlerin yöneticilerinin etkisinin aslında o kadar da fazla olmadığını, insanların olaylar olduktan sonra, olaylar hakkında önceden yaptıkları tahminlerini hafızalarında *tashih* ettiğini söyledi. *Ben zaten böyle olacağını biliyordum* sözünün manasız olduğunu, *biliyordum*'un ancak *binebilir* şeyler için anlamlı olduğunu anlattı.

Bu kitabı sevdim. Kahneman, Amos Tversky ile geçen yüzyılın ortalarından beri yaptığı çalışmaların özetini sunmuş. Bu kitabı bir kere daha dinleyip, özet geçmek istiyorum, eğer mümkün olursa. Olmazsa da herhalde çevrilmiştir veya çevrilecektir, okuyunuz.

Bugü ngündemedairaklımda kalan İsmail Kılıçarslan'ın yazdığı <<http://yenisafak.com.tr/yazar/bilmiyorum/50036>>__ oldu. Güç zehirlenmesinden bahsediyordu.

Ben böyle yazılardan kendi hesabıma bir şeyler almaya çalışırım. Yazının muhatabının zaten umurunda değildir. Güçten sarhoş olmak böyle, insana neye muktedir olduğunu da unutturur. Adam konuştu kça ibretlik vak'aya dönüşüyor.

Aklıma geldikçe o *ceket üstünden tansiyon* sahnesine gülüyorum. Durup durup gülüyorum. İkide bir sağlık ocağına gidip, tansiyon ölçtüren teyzeler aklıma geliyor, iyi olduğunu bir türlü kabullene-meyen. Yirmi sene evvel de, arkadaşın *çok hasta olduğu, her an ölebileceği, günde bir avuç ilaç yuttuğu* söylenirdi, hala yutuyor anladığım kadarıyla.

Adamı teskin etmek için çareyi ceket üstünden tansiyon ölçmekte bulmuşlar zahir. *İyi iyi, tansiyonun iyi, daha ceketin dışına çıkmamış.*

Bir binanın kenarına çıkıp, *bak kendimi atarım* diyen bıçkın aşıklar vardır hani. Gülen de *üzerime gelmeyin, ölüveririm* demek istiyor herhalde.

/Bana ne, bana ne, öleceğim işte, tansiyonum yükskek./

Vamık Volkan'ın *Ölümsüz Atatürk*'teki Freudyen tahliline benzer bir şeyler yazan olsa da okusak Gülen'le alakalı.

Allah bana, hangi formda olursa olsun, sarhoş edecek *güç* vermesin.